GÜLÂBÂDÎ

Evliyânın büyüklerinden. İsmi, Muhammed bin İshâk Buhârî Gülâbâdî'dir. Künyesi, Ebû Bekr, lakabı, Tâc-ül-İslâm'dır. Buhârâ'nın Gülâbâd mahallesinden olduğu için oraya, nisbetle "Gülâbâdî" diye meşhûr olmuştur. 380 (m. 990) senesinde Buhârâ'da vefât etti. Hadîs, fıkıh ve tasavvuf ilimlerinde âlimdir. Fıkıh ilmini Muhammed bin Fadl'dan, tasavvuf ilmini de Hallâc-ı Mensûr'un talebesi Fâris bin Îsâ'dan almıştır. Zamanının diğer âlimlerinden de ilim öğrenmiştir. Amelde Hanefî mezhebinden olup, çok kıymetli eserler yazmıştır. Yazdığı eserlerde Ehl-i sünnet i'tikâdını anlatıp, tasavvufun mahiyeti ve ıstılâhları üzerinde durmuş, bu husûslarda kendinden önceki İslâm âlimlerinden nakiller yaparak, gayet net ve sağlam bilgiler nakletmiştir. Ehl-i sünnet i'tikâdını ve buna bağlı olan tasavvufu anlatırken muhaliflere karşı ağır tenkidlere girmemiş, tenkidden ziyâde doğruyu açık bir şekilde anlatma yolunu tercih etmiştir.

Yazdığı eserler pek fâideli olup, bunlarla İslâmiyyete büyük hizmet etmiştir.

Eserleri: 1. Et-Tearrûf fî mezheb-i ehl-it-tasavvuf, 2. Bahr-ül-fevâid fî meân-il-âsâr, 3. El-Eşfâ ve'l-evtâr, 4. El-Erbâîn fi'l-hadîs, 5. El-Emâli fi'l-hadîs.

Gülâbâdî hazretlerinin en meşhûr eseri, "et-Tearrûf li mezheb-i ehl-it-tasavvuf" adlı kitabıdır. Bu eserinde, önce Ehl-i sünnet i'tikâdını kısa, öz ve gayet net bir şekilde anlatmıştır. Bundan başka, tasavvufun hemen her konusunda bilgi vermekte ve bu husûslarda tasavvufta yetişmiş büyüklerin sözlerini nakletmiştir. Böylece tasavvuf ilminin İslâmî ilimlerden olduğunu, açıklamıştır. Tasavvufun, İslâm dîni dışında ayrı bir yol değil, bizzat dînimizin içinde emir ve yasaklara kolaylıkla uyulmasına yardımcı ve Allahü teâlâya muhabbet yolu olduğunu kısaca izah etmiştir. Böylece din bilgisi az olanların ve hakîkî tasavvuf ehli olmayanların, bir takım hilelerle insanları aldatmalarına ve böyle olanların, ma'rifet ve kerâmet sahibi hakîkî velîlerle karıştırılmasına mâni olmuştur. Bu husûsta yanlış bilgiye sahip olanlara veya bilmeyenlere ışık tutmuştur. Nihâyet zamanında bu husûsdaki bir takım karmaşık tutum ve anlayışlar karşısında, yazdığı bu eseri ile hizmet etmiştir. Bütün bu vasıflarıyla Tearrûf kitabı, sahasında ilk kaynak eserlerdendir. Bu eser yetmişbeş bölümden meydana gelmekte olup, Mısır'da basılmıştır. Çeşitli şerhleri ve tercümeleri yapılmıştır. Belli başlı şerhleri şunlardır:

Şerh-i Tearrûf li mezheb-i ehl-it- tasavvuf, İsmail bin Muhammed Müstemlî tarafından yapılan Farsça şerhi olup, dört cild hâlinde basılmıştır.

Şerh-üt-tearrûf, Şeyh-ül-İslâm Abdullah bin Muhammed Ensârî Hirevî tarafından yapılmıştır.

Hüsn-üt-tasavvuf fî şerh-it-tearrûf, Kadî Alâüddîn Ali bin İsmâîl Tebrîzî Konevî tarafından yapılan şerhdir.

Mukaddimesinde, Şihâbüddîn Sühreverdî hazretlerinin "Tearrûf olmasaydı, tasavvufun ne oldu ğu bilinmezdi" buyurduğu bir başka şerhi daha mevcûd olup, kim tarafından şerh edildiği kesin bilinme mektedir. İsmail bin Muhammed tarafından yapılan şerhin hülâsası olan "Hülâsa-i şerh-i tearrûf adlı bir eser daha vardır.

Tearrûf kitabı hakkında; Şihâbüddîn Sühreverdî hazretleri: "Lev-let-tearrûf mâ urifet-tasavvuf = Tearrûf olmasaydı tasavvuf (mahiyeti) bilinmezdi" buyurmuştur.

Râgıb Paşa: "Tearrûf, emsali çok az bulunan, pek faydalı bir eserdir. Bu eserde, sûfîlerin meşrebine ve sülûkun hakîkatine işâret edilmiştir" demiştir.

Kâtib Çelebi: “Tearrûf, tasavvuf büyüklerinin ehemmiyet verdikleri, kısa fakat meşhûr bir eserdir. Mutasavvıflar, bu eser için “Tearrûf olmasaydı, tasavvuf bilinmezdi” buyurmuşlardır” demiştir.

Nicholson: “Tearrûf, tasavvuf târihinin ilk kaynak ve temel eserlerinden biridir” demiştir.

Arberyy: “Gülâbâdî’nin eseri, eski tasavvuf târihi ile ilgili birinci derecede bir kaynaktır. Tearrûfte sûfîlerin akîde ve rûhi tecrübelerinden ve tasavvufla alâkalı, hemen hemen bütün mes’elelerden bahsedilir” demiştir.

Hadîs ilminde de hafız derecesinde âlim olan Gülâbâdî hazretlerinin diğer meşhûr bir eseri de, hadîs ilmiyle ilgili olan “Bahr-ül-fevaîd” adlı eseridir. Bu eserinde ikiyüzden fazla hadîs-i şerîfin şerhini yapmıştır. Bu eserini yazmadan önce, Peygamber efendimizi rü’yâsında görmüş, Peygamberimiz (aleyhisselâm) “Bu yolda bulunduğun müddetçe, hadîslerimi açıklamaya devam et” buyurmuş ve eline kâğıt-kalem vermiştir. Uyanınca elinde hadîs-i şerîflerin yazılı olduğu bir kâğıt görmüş ve hadîs-i şerîfleri vefâtına kadar şerh etmeye devam etmiştir. Bu eserinde, ahlâk ve tasavvuf ile ilgili hadîs-i şerîfleri gayet hoş bir tarzda açıklayıp, izah etmiş, incelikleri ve hikmetleri üzerinde durmuştur.

Gülâbâdî hazretleri, Tearrûf adlı eserinin mukaddimesinde şöyle buyurmaktadır: “Allahü teâlâya hamd olsun. O, ötelerin ötesidir, hiç bir şeye benzemez, başlangıcı ve sonu yoktur. Bakîdir. İsim ve sıfatlarıyla kendisini, evliyâsına tanıtmaktadır. Velî kullarının sırlarını ve rûhlarını, kendisine yaklaştırmaktadır. Dostlarının gönüllerini kendine çevirmektedir. Merhamet ederek evliyâsını kendine çeker. Onların sırlarını nefsâniyet kirlerinden temizler. Onları kendine itaat ettirerek yükseltir.

Sevdiği kullarından dilediğini peygamber olarak seçmiş, vahiy göndererek peygamber yapmıştır. Onlara indirdiği kitablarında, emirler ve yasaklar bildirmiş, emre itaat edenlere Cenneti va’d etmiştir. Nehiylerinden (yasakladıklarından) sakınmayanları, Cehenneme atacağını bildirmiştir. Peygamberlerinin derecelerini, kimsenin anlayamayacağı kadar yükseltmiştir.

Peygamberlerinin sonuncusu olarak. Muhammed aleyhisselâmı gönderdi. O’na îmân ve itaat etmeyi emretti. Muhammed aleyhisselâmın getirdiği din, dinlerin en hayırlısı, Ümmeti de ümmetlerin en üstünüdür. O’nun dîni kıyâmete kadar bâkidir, değişmez, ümmetinden sonra başka bir ümmet gelmez.

Allahü teâlâ, Muhammed aleyhisselâmın ümmeti içinde hayırlı ve seçilmiş insanlar yarattı. Bunlar seçilmişlerdir, diye hükmetti. Onları müttekî (takvâ sahibi) kıldı. Nefslerini dünyâya düşkün olmaktan uzaklaştırdı. Bunlar nefislerinin arzularına uymamakta samimidirler. Bunun için zâhirî ve batınî ilimlere kavuşmuşlardır. Kalbleri, saf, tertemiz hâle geldiği için, onlara doğru bir firâset ihsân edilmiş, Allahü teâlânın râzı olduğu yolda sabit olmuşlardır. Allahü teâlâdan başka herşeyden yüz çevirmişlerdir. Zulmet perdelerini yırtıp, yüksekliklere ulaşmışlardır. Bedenleri zulmetten temizlenmiş, yeryüzünde Allahü teâlânın dostları olup, mübârek kimseler hâline gelmişlerdir. Halk arasında Hakkın emânetleri, insanlar arasında Allahü teâlânın seçkin kulları bunlardır. Daha sonra onların yoluna rağbet ve hakîkati yaşayanlar azalıp, yazarak anlatanlar çoğalmıştır. Bu sebeble bunları ancak ehli olanlar anlar. Hâl böyle olunca, ma’nâ gitti isim kaldı. Hakîkat kayboldu, şekil kaldı. Tasavvuftan anlamayanlar sûfîlik (şeyhlik) iddia etti. Bu vasfı taşımayanlar, öyle gözükmeye çalıştı. Dilleriyle tasavvuf ehliyiz dediler, halleriyle uymadılar. Hâlleri dillerinin yalan söylediğini gösterdi. Böyle sahte kimseler, tasavvuftan olmayan şeyleri ortaya attı. Tasavvuf ehli olan büyüklere de dil uzatıp, câhil dediler. Câhiller âlim zannedildi, âlimler câhil zannedildi.

İşte bu durum beni, bu kitapta tasavvufun ne olduğunu ve tasavvuf ehlinin gidişatını tanıtmaya sevketti... İlim ile anlatılması mümkün olan husûsları anlatıp, izahı uygun olan mes’elelerin izahını açıkça bildirdim. Evliyânın işâretlerinden anlamayanların ve tasavvuf konularını kavramayanların bunu anlayıp, kavramaları için gayret ettim. İstedim ki bu kitab, büyüklere ve onların yoluna tâbi olmak isteyenlere bir rehber olsun... Bu eseri tasavvufta ehil olan bir çok âlimin kitaplarını ve tasavvuf ehlinin menkıbelerini araştırdıktan sonra ve tasavvuf ehli ile sohbet edip onlara suâller sorduktan sonra yazdım.

Allahü teâlâdan yardım diler, O’na sığınırım. O’nun Peygamberine salât ve selâm olsun. Onu kendime vesîle

ederek, şefaatini beklerim. Günahlardan yüz çevirip tâate yönelmek, Allahü teâlânın güç ve kuvvet vermesi iledir.”

Eserlerinden seçmeler:

“Tasavvuf büyükleri buyurdular ki: Sûfîlere “Sûfiyye” denilmesinin sebebi, içlerinin saf (hâlis), dışlarının pak (temiz) olması sebebiyledir.”

Bişr bin Haris: “Sûfî, kalbini Allah için saf hâle getirmiş olan zâttır” buyurdu. Ba’zı büyükler de: “Sûfîlere, sofdan (yünden) yapılmış elbise giydikleri için sûfî denilmiştir” buyurdular.

Evliyâdan bir zâta sûfî kime denir? diye sorulunca: “Kendisi bir mala sahip olmadığı hâlde, kendisinde hırs ve dünyâya düşkünlük bulunmayan kimseye denir” cevâbını vermiştir.

Tasavvuf büyüklerine sıfat ve saff-ı evvel nisbet edenler, bâtınlarını, kalblerini dikkate aldılar. Gerçekten, eğer bir kimse dünyâya düşkün olmaz ondan yüz çevirirse, Allahü teâlâ o kulun sırrını saf, kalbini nurlu kılar. Kalbine nûr akıtır. Resûlullah (aleyhisselâm) hadîs-i şerîfte “İçine nûr giren kalb açılır ve genişler” buyurdu. “Yâ Resûlallah bunun alâmeti nedir?” diye sorulunca, “Fânî dünyâdan uzaklaşmak, ebedî olan âhırete yönelmek ve ölüm gelmeden önce ölüme hazırlanmaktır” buyurdu. Bu hadîs-i şerîfle Peygamberimiz (aleyhisselâm), dünyâya düşkün olmayanların kalblerini, Allahü teâlânın nurlandıracağını bildirdi.

Kalbin saf ve nurlu olması “Eshâb-ı Suffanın” vasıflarındandır. Zâhirdeki temizlik; pis olan şeylerden, bâtındaki temizlik; aklı kötü düşüncelerden, kalbi aşağı ve kötü arzulardan uzaklaştırmak sûretiyle olur. Allahü teâlâ Kur’ân-ı kerîmde meâlen: “Nice adamlar vardır ki, ne bir ticâret ne de bir alışveriş, onları Allahı anmaktan (O’na ibâdet etmekten ve emirlerine bağlanmaktan) alıkoymaz...” buyurdu (Nûr-37).

Ebü’l-Hasen’e; “Tasavvuf nedir?” diye sorulunca, “Nefsin bütün lezzet ve isteklerini terk etmektir” buyurdu.

Cüneyd-i Bağdadî hazretleri, tasavvuf nedir diye soran bir kimseye şöyle cevap verdi: “İnsanların rızâsını bırakıp, Allahü teâlânın rızâsını aramak, kötü huyları terk edip, nefsânî olan işlerden uzaklaşmak, rûhu yükselten vasıflar kazanmaya gayret etmek, hakikî ilimlere sarılmak, hep en uygun şekilde hareket etmek, herkese nasîhatta bulunmak, Allahü teâlâya verilen ahidde durmak, Muhammed aleyhisselâmın dînine uymak.”

Yûsuf bin Hüseyn, Zünnûn-i Mısrî hazretlerine; “Kiminle dost olayım?” diye sorunca, “Fazla bir şeye sâhib olmayan, senin hiç bir hâlinden dolayı seni ayıplamayan, kendilerine karşı ne kadar değişirsen değiş, sana karşı gösterdikleri tavırlarını değiştirmeyen kimselerle dost ol. Çünkü dostlara en çok muhtaç olduğun zaman, çok değiştiğin zamandır” buyurdu.

“Ma’lûm olsun ki, tasavvufî ilimler, hâllere âit bilgilerdir. Hâller amellerden hâsıl olur ve amelin neticesidirler. Sâlih amel işlemeyen, hâllere kavuşamaz. Amellerin doğru olması için ilk şart, bunlara âit bilgileri öğrenmektir. Bu bilgiler ise fıkıh ilmi ile bildirilen dînî hükümlere âit bilgilerdir. Namaz, oruç ve diğer farzlar olup, nikâh, talâk, alış-verişten, hayatın diğer ihtiyâçlarına âit bilgiler (ilmihâl bilgileri) bu konuya girer. Bu bilgiler çalışmak ve öğrenmekle elde edilir.

İnsana ilk lâzım olan şey, sağlam bir i’tikâda, ya’nî Ehl-i sünnet i’tikâdına sâhib olmasıdır. Bu yolun doğru olduğunu kesinlikle bilecek kadar yeterli bilgiye sâhib olması da lâzımdır. Buna tevhîd ve ma’rifet ilmi (veya i’tikâd bilgisi) denir. Bu i’tikâdı elde ettikten sonra lâzım olan şey, dînî hükümleri (ilmihâl bilgilerini) öğrenmesi ve onlarla amel etmesi lâzımdır. Bunları elde eden kimsenin nefsin âfetlerini bilmesi, nefsin nasıl ıslâh edileceği, kötü huyların ne şekilde düzeltileceğini ve şeytanın kurduğu tuzakların neler olduğunu, dünyâ fitnesini ve bunlardan korunma yollarını bilmesi gerekir. Bu ilme “Hikmet ilmi” denir.

Büyüklerden biri buyurdu ki: “Havâtır” hatıra gelen şeyler dört çeşittir: Allahü teâlâdan gelen, melekten gelen, nefsten gelen, şeytandan gelen. Allahü teâlâdan gelen, kulu uyarmak içindir. Melekten gelen, ibâdete teşvik için, nefsden gelen, hevâ ve heves peşinde koşmaya sevk etmek için, şeytandan gelen, günahı câzib göstermek içindir. Allahü teâlâdan gelen hatırlama, tevhîd nûruyla kabûl edilir. Melekten olan hatırlama, ma’rifet nûru ile kabûl edilir. Nefsden gelenden, îmân nûru ile sakınılır. Şeytandan gelenden ise, İslâm nûruyla sakınılır, karşı konulur.”

Cüneyd-i Bağdâdî’ye “Tövbe nedir?” diye sorulunca, “Günahı unutmandır” buyurdu. Bu sözü ile, günah olan işi kalbinden öyle çıkarmak lâzım ki, rûhunda bundan eser kalmasın.

Böylece bu günahı hiç işlemeyen, tanımayan biri hâline gelirsin" demek istemiştir. Rüveym hazretleri de: "Tövbe, tövbeden tövbe etmektir" buyurmuştur. Bu sözü, Râbi'a-i Adviyye hazretlerinin şu sözü açıklamaktadır: "Rabbime tövbe ederken, estağfirullah derken, bu sözümdeki samîmiyyetimin tam olmamasından korkar, bunun için tövbe ederim."

Hüseyn bin Megazilî'ye tövbe nedir denildi. "İnâbe tövbesini mi, isticâbe tövbesini mi soruyorsunuz?" dedi. Soran kimse inâbe tövbesi nedir dedi. "Sana ve herşeye gücü yeten Allahü teâlâdan (Allahü teâlânın azâbından) korkmandır" buyurdu. Ya isticâbe tövbesi nedir deyince, "Sana yakın olduğu (her an seni gördüğü) için Allahü teâlâdan utanarak haya etmendir" buyurdu. Zünnûn-ı Mısrî hazretleri buyurdu ki: "Avamın tövbesi günahlardan, evliyânın tövbesi gaflettendir. Enbiyânın tövbesi ise, bulundukları yüksek derecelerden daha yükseğine kavuşamadıkları içindir." Cüneyd-i Bağdadî hazretleri "Zühd, eli maldan, kalbi, onu arzu etmekten çekmektir" buyurdu.

Şiblî hazretlerine zühd nedir? diye sorduklarında "Eğer dünyânın Allah indinde sivrisineğin kanadı kadar değeri olsaydı, kâfire bir yudum su bile içirmezdi" buyurulan hadîs-i şerîfe işâret ederek, "Yazık size, dünyâda bir sivrisineğin kanadından daha kıymetli ne var ki, ondan zühd edilsin?" buyurdu. Sehl-i Tüsterî hazretleri "Sabır, Allahü teâlâdan bir ferahlık kapısı açmasını beklemektir" buyurdu.

Ali Rodbârî hazretleri bir şiirinde: "Her uzvumun bir dili olsa, bununla, verdiğin ni'metler için (Rabbim) sana şükretsem, bu benim şükrümün çok olmasından ziyâde, senin ni'met ve ihsânının arttığını gösterir. Çünkü, ni'metlerine şükretmeyi nasîb etmen de bir ni'mettir" buyurdu.

Ebû Eyyûb hazretleri buyurdu ki: "Tevekkül, bedeni kulluğa, kalbi Allaha çevirmek ve yetecek kadar rızka râzı olmaktır."

Ebû Abdullah Kureşî de: "Tevekkül, sâdece Allahü teâlâya sığınmak, O'na yönelmektir" buyurdu. İbn-i Mesrûk: "Tevekkül, tecelli eden kadere ve hükme teslim ve râzı olmaktır" buyurdu.

Zünnûn-i Mısrî hazretleri: "Rızâ, kaderin tecellileri, acıları karşısında, kalbin sürûr içinde olmasıdır" buyurdu.

Ruveym hazretleri de rızâyı, "Allahü teâlânın takdîrini sevinçle karşılamaktır" diye ta'rîf etmiştir. Cüneyd-i Bağdadî hazretleri "Yakîn, şüphenin kalkmasıdır" buyurdu.

Büyüklerden biri: "Zikir, gafletten kurtulmaktır. Gafleti ortadan kaldırdığın zaman sussan da zikirdir" buyurmuştur.

Cüneyd-i Bağdadî hazretleri: "Muhabbet, kalbin meylidir" buyurdu. Bu sözün ma'nâsı; Muhabbet: Kulun kalbinin, tekellüfsüz (zorlamadan) Allahü teâlâya ve O'na âit olan şeylere yönelmesidir. Bir başka zât, "Muhabbet muvafakattir" buyurdu. Bu sözün ma'nâsı: Allahü teâlânın emrettiği şeylere itaat etmek, menettiği şeyleri terk etmek, hükmüne ve takdîrine râzı olmak demektir.

Bir başka zât da, "Muhabbet; sevdiğin herşeyini, sevdiğine feda etmendir" buyurmuştur.

Sehl-i Tüsterî hazretleri buyurdu ki: "Kim Allahü teâlâyı severse, hayat onun yaşadığı hayattır." Bu sözün ma'nâsı; böyle yaşayanın hayatı hoş olur. Çünkü, ister sıkıntı, ister ferahlık olsun, sevgiliden gelen herşey sevene lezzet verir demektir. "Kim Allahü teâlâyı severse, O'nun için hayat yaşamak değildir." Bu sözün ma'nâsı da; Rabbini seven, dâima Rabbine kavuşmak ister. Bunun ızdırabını çeker. Böylece bu dertle hayat ona tatlı olmaz.

Bir büyük zât da buyurdu ki: "Allahü teâlânın kulunu sevmesi, başka şeyle meşgûl olmayacak derecede, onu kendine mübtelâ kılmasıdır."

Gülâbâdî hazretlerinin diğer meşhûr bir eseri olan "Bahr-ül-fevâid" adlı eserinden seçmeler: Bu eserine, Allahü teâlânın sevgisi ile ilgili hadîs-i şerifleri açıklamaya başlayarak, güzel ahlâkla ilgili birçok hadîs-i şerîfi şerh etmiştir. Bu şerhlerinden bir kısmı şöyledir: Enes bin Mâlik (radıyallahü anh), Resûlullahın (aleyhisselâm) şöyle buyurduğunu rivâyet etti: "Kolaylaştırınız, zorlaştırmayınız. Sevdiriniz, nefret ettirmeyiniz." Gülâbâdî hazretleri bu hadîs-i şerîfi şöyle şerh etmiştir: "Kolaylaşırınız": Gönüllü olan insanların yönlerini Allahü teâlâya çeviriniz. Onları, bütün ihtiyâçlarını Allahü teâlâdan ister hâle getiriniz. Her hâllerinde doğru yol üzere olmaları için, onlara rehber olunuz, demektir. Çünkü kolaylığın her çeşidi Allahü teâlâdandır. Allahü teâlâ, Kur'ân-ı kerîmde meâlen: "Allah sizin için kolaylık diler, size güçlük dilemez" (Bekâra-189) ve "Allah size bir güçlük dilemez" buyurdu (Mâide-6).

"Zorlaştırmayınız": İnsanı, insana muhtaç hâle sokmayınız: Bir kimseyi, ihtiyâçları halk tarafından karşılanır duruma

getirmeyiniz. Çünkü ihtiyâçları karşılayan kimseler de, muhtaç kimseler gibi muhtaçtırlar. Bu sebeble belli bir şeyin kendilerine âit olması için, birbirleri ile çekişir duruma gelirler. Böylece sâhib olmak istediğiniz ve bunun için uğraştığınız şeyleri elde etmekte güçlük çekersiniz,
demektir. “Sevdiriniz (diğer bir rivâyetle Müjdeleyiniz)” ibâresi de bu söylediklerimizi kuvvetlendirir. Çünkü sükûn, itminan ve tatmin ma’nâsınadır. Allahü teâlâ, Kur’ân-ı kerîmde meâlen, “Bunlar, Allahın zikri ile kalbleri huzûra kavuşarak îmân edenlerdir...” buyurdu (Ra’d-28). Mü’min, umduğunu elde etmek için devamlı ızdırab ve sıkıntı içindedir. Allahü teâlâya döndürülüp, ızdırabı, zarurî ve ihtiyâri olarak sükûna kavuşuncaya kadar, umduğuna kavuşmak için ızdırap çeker. Umduğunu arzu etme hâli devam eder. “Nefret ettirmeyiniz” buyurulması da böyledir. Onları, Allahü teâlâdan başka şeylere ve başkalarına yönelterek dağınık hâle sokmayınız. Dağınıklığın sonunda yolları ayrılır, meslekleri değişir. Gayelerine kavuşmak için, tâkib ettikleri yollar onları parçalar.

Peygamber efendimiz (aleyhisselâm) buyurdu ki: “Bir kimsenin maksadı dünyâ ve dünyalık olursa, Allahü teâlâ onun iki yakasını bir araya getirmez. Maksadı ahıret olan kimseyi ise, Allahü teâlâ perişan etmez, ona huzûr verir.” Maksadı dünyâ olanın hâli böyledir. Maksadı ahıret olanın hâli de budur. Buna göre düşününüz. Hazreti Âişe “Resûlullah (aleyhisselâm) her nezaman iki iş arasında muhayyer bırakılsa, en kolayını tercih ederdi” diye rivâyet ettiği hadîs-i şerîfin izahı budur. Bu hadîs-i şerîf “Resûlullah (aleyhisselâm) dâima Allah için olanı tercih ederdi” demektir. Çünkü o, Allahü teâlânın muradı olan şeyi tercih etmek, kolaylığı tercih etmektir. Çünkü Allahü teâlânın irâde ettiği ve istediği şey kolaylıktır.

“Allahü teâlâ bir kuluna ihsânda bulununca, ni’metinin eserini üzerinde görmek ister” hadîs-i şerîfini Gülâbâdî hazretleri şöyle açıklamıştır: “Ni’metin eseri” sözü ile, iyi amel işleyerek Allahü teâlâya şükretmek ve O’na hamd ve senada bulunmak, zâhiren ve bâtınen onu zikretmek, insanlara ikram ve iyilikte bulunmak, başkalarına faydalı olup, komşuya iyilik etmek, sâhib olduğu malın fazlasını hayra harcamak” ma’nâlarına gelmektedir.

Gülâbâdî hazretleri: “Tasavvuf, kadere rızâ göstermek ve güzel ahlâka sâhib olmaktır” buyurdu.

□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□□

1) Et-te’arruf li mezheb-i ehl-it-tasavvuf

2) Bahr-ül-fevâid Vr. a-b

3) Hediyyet-ül-ârifîn cild-2, sh. 54

4) Keşf-üz-zünûn cild-1, sh. 53, 105, 225, 419

5) Tabakât-üs-sûfiyye sh. 379

6) Tam İlmihâl Se’âdet-i Ebediyye sh. 1000

7) Mektûbât (İmâm-ı Rabbânî) cild-3, 90. mektûb

8) Mu’cem-ül-müellifîn cild-8, sh. 212, 222